

VÅRTLAND

Kristelig dagblad — Partipolitisk uavhengig

Ansvarlige redaktører:

THOR BJARNE BØRE og GISLE HOLLEKIM

VÅRT LAND Fredag 24. juni 1983

Skandaløst?

Abbo

Skandaløst, slår Dagbladet fast på lederplass om resultatet av en evaluering av utviklingsprosjekter i regi av norsk misjon i Latin-Amerika.

Avisen har lest rapporten meget dårlig dersom dette er den eneste karakteristikken lederskribenten har om den sak. Det er riktig at evaluerings-teamet har avdekket alvorlige svakheter. Dette er det ingen grunn til å skjule eller bortforklare. Men når Dagbladet uten videre ber myndighetene om å innstille støtten til de omtalte prosjektene, vitner det ikke om vilje til å sette seg inn i problematikken.

Vi er redd for at hadde NORAD på et tidligere tidspunkt valgt å offentliggjøre evalueringsrapporter, ville mye av det som nå beskrives fra utviklingsprosjektene i Latin-Amerika være kjent stoff. Det er nemlig første gangen at NORAD lar offentligheten titte i rapporter som dette.

Og det har misjonsorganisasjonene ikke det minste imot. Når det har festnet seg et inntrykk av at de vegret seg mot offentlighetens lys, har det sin årsak at de syntes det var rimelig å la de involverte misjonærer uttale seg først.

Den faglige kritikken er det grunn til å ta svært alvorlig. Selv om misjonærene både har utdannelse og erfaring, er det ingen grunn til å feie under teppet at mange av dem trenger mer innsikt i kulturelle og samfunnsmessige forhold i de land der de arbeider. Det innrømmer også misjon lederne.

Men rapporten reiser også kritikk på et rent prinsipielt grunnlag.

Den er uklar og dermed forvirrende i spørsmålet om forholdet mellom u-hjelp og evangelisering. I debatten har det nærmest vært fremstilt som om kravet fra NORAD er at disse tingene skulle skilles helt fra hverandre.

Det er klart at utviklingsmidler aldri skal gå til direkte evangeliseringsarbeid. Det er misjonens eget ansvar. Men NORAD-gruppen sier ganske riktig at enhver støtte til utviklingsprosjekter som ledes av en misjonsorganisasjon betyr en indirekte støtte til religiøse aktiviteter.

Om dette sies med positivt eller negativt fortegn går ikke klar fram. Men i de ulike organer knyttet til NORAD og i Stortinget har dette vært forstått slik at det aldri har vært meningen å sette munnkurv på misjonærer som driver med utviklingsarbeid. Et slikt krav ville ikke respektere misjonens egenart.

Skulle politikerne endre holdning - hvilket vi ikke har noen grunn til å tro - så må det ikke komme som dulgte hentydninger. Det må bli et svar på spørsmålet: Skal misjonærene kunne vitne om sin tro i tjenesten eller ikke? Er svaret nei, har misjonen bare ett å gjøre, nemlig å si takk for seg i samarbeidet med myndighetene. I tilfellet vil Norge gå glipp av kanaliseringmuligheter for sin bistand som det er hevet over tvil har stor effekt. Det viser også rapporten.

Nei, Dagbladet. Dette er ikke fullt så enkelt.

Skandaløs u-hjelp

Abbo

■ ■ Norske misjonsorganisasjoner mottar støtte fra Direktoratet for utviklingshjelp. Under Høyre-regjeringen har denne formen for bistand vært opprioritert, og den nye u-hjelpsminister fra KrF har allerede annonsert at det vil bli lagt enda sterkere vekt på denne formen for bistand.

■ ■ Det er en skjebnens ironi at Dagbladet har kunnet avsløre en del meget uheldige sider ved denne bistandsaktiviteten omtrent samtidig som en representant for de kristelige organisasjonene tar sete som u-hjelpsminister. Både pinsevennens prosjekt i Paraguay og Santalmisjonens prosjekter i Ecuador er til dels skandaløse, og bør snarest mulig innstilles dersom de informasjonen vi sitter inne med er tilnærmelsesvis korrekte. Det synes helt klart at de ikke er i samsvar med Stortingets mål for u-hjelpen om at den skal fremme sosial og økonomisk utjevning. Dessuten blandes åpenbart også hjelp og misjon på en fullstendig uakseptabel måte. Vi går ut fra at u-hjelpsministeren sørger for at slike forhold ikke blir opprettholdt.

■ ■ Det er NORAD selv som nå har fått prosjektene i Paraguay og Ecuador vurdert og som har avslørt de kritikkverdige forholdene. Det er i seg selv fortjenstfullt. Men det er egnet til å forundre at evalueringen kommer først 10 år etter at prosjektene ble satt i gang. Så vidt vi forstår henger også det sammen med vanskeligheter med å trenge inn i prosjektene slik de framstår innenfor organisasjonene. Organisasjonenes struktur er så desentralisert at NORAD vanskelig kan skaffe seg oversikt, innsyn og kontroll med bruken av midlene og den effekt prosjektene har. Vi har også merket oss at organisasjonene har gjort sitt beste for å hindre at den kritiske rapporten kommer ut. Det skulle i seg selv diskvalifisere dem fra å forvalte skattebetalernes midler.

■ ■ Vi tror nok at mange misjonsorganisasjoner har et apparat som er godt egnet til å kanalisere en del offentlige bistandsmidler gjennom. Men det er vesentlig at NORAD har mulighet til å kontrollere at pengene blir brukt på en forsvarlig måte og i samsvar med de mål Stortinget har satt opp. Det har ikke skjedd i de tilfellene som nå er avdekket.